

LETO X.

V LJUBLJANI 20. MARCA 1941

ŠTEV. 13

Paul Claudel

Četrta postaja

O mati, ki si videla umreti prvega in edinega otroka, spomni se te zadnje noči ob malem trepetajočem bitju, vode, katero je poskušal piti, mrzlice, toplomera, in smrti, ki počasi prihaja in ne moreš več dvomiti o nji. Obuj mu njegove preproste čevljičke, premenjaj mu perno in srajčko. Nekdo prihaja, ki mi ga bo vzel in ga položil v zemljo. Zbogom, moj dobri otročiček! Zbogom, o meso mojega mesa!

Četrta postaja je Marija, ki je vse sprejela. Glej, na oglu ulice čaka na Zaklad vsega uboštva. Njene oči nimajo več solz, v njenih ustih ni več sline. Ne izpregovori besede, le Jezusa gleda, ki prihaja. Sprejema. Še in še sprejema. Krik je bridko zatrt v močnem in odločnem srcu. Ne izpregovori besede in gleda Jezusa Kristusa. Mati gleda svojega Sina, Cerkev svojega Odrješnika. Njena duša se trga k njemu kakor krik umirajočega vojaka! Stoji v prahu pred Bogom in mu nudi svojo dušo kakor odprto knjigo. Ničesar ni v njenem srcu, kar bi se upiralo ali zadrževalo žrtev. Niti vlakenca ni v njenem raztrganem srcu, ki ne bi sprejemalo in sočustvovalo.

In kakor je Bog gotovo navzoč, je ona navzoča. Sprejema in gleda svojega Sina, ki ga je v svojem naročju spočela. Ne izpregovori besede in strmi v Najsvetejšega med Najsvetejšimi.

Iz: Le chemin de la Croix.

V delavnico sem tvojo zrl

IV. Bog — ohranjevalec

Bog je ustvaril iz nič prasnov, materijo — prvo dejanje stvarjenja. Bog je del snovi obdaril z življenjem in nastala so živa bitja, organizmi — drugo dejanje stvarjenja. Bog je iz zemeljskega prahu na nepoznan način oblikovanemu telesu vdihnil nesnovnega duha, svojo podobo, in postal je človek, ustvarjen po božji podobi, človek s snovnim telesom in duhovno dušo — tretje dejanje stvarjenja. »Tako sta bila dovršena nebo in zemlja in vsa njuna vojska.« (1 Moz 2, 1.) »Bog je videl vse, kar je naredil in glej, bilo je vse prav dobro.« (1 Moz 1, 31.) Odslej Bog v naravnem, vidnem redu temeljno novega ni nič več ustvarjal.

Toda s tem ni rečeno, da se odslej za svoje stvari, ki so izšle iz rok njegove vsemogočnosti, nič več ne meni, da jih je samim sebi prepustil. Prav to, da ustvarjene stvari še obstajajo, priča, da se Stvarnik zanje briga, jih v obstoju vzdržuje. Kajti, kar samo iz sebe ni moglo nastati, si ni moglo dati niti za hip obstoja, to si samo iz sebe ne more dajati obstoja v vseh naslednjih trenutkih. Popolnoma pravilna krogla se na vodoravni biljardni mizi sama od sebe ne more začeti gibati; za to je potreben kakršenkoli sunek od zunaj. In v moči tega sunka se vali neko določeno dobo, nakar se ustavi zaradi raznih zunanjih ovir. Mojster v biljardu natančno določi silo sunka, da se krogla tam ustavi, kjer on hoče in kadar on hoče. Nekako tako črpajo tudi stvari svoj nadaljnji obstoj iz zagona onega prvega trenutka svojega obstoja. — To preprosto razmišljanje pojasnjuje sv. pismo: »Kako bi moglo sploh kaj obstajati, če ti ne bi hotel, in kako bi se moglo ohranjati kaj, česar ti ne bi poklical!« (Modr 11, 26.) Sv. Pavel pravi o Kristusu, da »vse nosi z mogočnostjo svoje besede« (Hebr 1, 3), da »vse ustvarjene stvari obstajajo v Bogu« (Kol 1, 17), da »se v njem gibljejo in soz« (Apd 17, 28). Pa še Kristus sam slovesno izjavlja: »Moj Oče dela doslej, tudi jaz delam.« (Jan 5, 17.) Bog je stvari poklical v bivanje in sedaj jih s svojo voljo tudi vzdržuje.

Napačno bi mislili, ako bi rekli, da Bog svoje stvarstvo v obstoju samo vzdržuje. On ga po naravnih zakonih: fizikalnih, kemijskih, bioloških in psiholoških, ki jih je v stvarstvo vložil, tudi vodi. Po teh zakonih »zagrinja nebo z oblaki in pripravlja dež« (Ps 146, 7), »proizvaja travo in zelišča« — »nasičuje poljske ptice in oblači lilije na njivah« (Mt 6, 26, 30). Vodi pa tudi njihov razvoj po deblih, redih, razredih, rodovih in vrstah. To je mogoče razbrati iz besedi: »Zemlja naj rodi živa bitja po njih vrstah; zemlja naj požene zelenino in zelišča in drevje, ki rodi sad po svoji vrsti.« Dokler ni znanost odkrila v zemeljskih skladih ostankov davno preminulih rastlin in živali, so ta mesta samoumevno razlagali tako, da je takoj nastalo rastlinstvo in živalstvo v sedanjih oblikah. Toda danes vemo, kolikor nam je ohranjenega, da v starejših plasteh zemlje nastopajo na splošno preprostejše oblike organizmov, kot so sedanje. Čim bolj pa se bližamo našim časom, tem bolj postajajo vrste podobne sedanjim.

Ali morem na kak način s tem dognanjem znanosti spraviti v sklad svetopisemske besede: »Zemlja naj rodi živa bitja po njih vrstah?« Vsaj deloma je možna razlaga, ki ni v nasprotju s sedanjim stanjem znanosti

glede postanka vrst. Kaj pa znanost pravi o postanku vrst? Koliko je bilo prvotnih vrst? Glede števila prvotnih vrst v znanstvenem svetu še ni soglasja. Nekateri domnevajo, da je vse živalstvo in rastlinstvo nastalo potom razvoja iz enega samega prvotnega živega bitja. Dokaza za to domnevo seveda ni. Verjetnejše se zdi drugo mnenje, da je bilo spočetka nastalo več vrst živih bitij, ki naj bi bile n. pr. za živalstvo nekako začetnice sedanjih živalskih debel. Za to naziranje govore nekoliko okamenine iz najstarejših zemeljskih plasti, kjer so že zastopana vsa debela, čeprav ne z zastopniki vseh redov in vrst, ki se pojavljajo šele pozneje. Dalje pa se zdi, tudi zaradi dosti ostrih meja med posameznimi debli v živalstvu in rastlinstvu vedno manj verjetno, da bi bilo kdaj mogoče s primerjanjem oblik in razvoja posameznih organizmov dokazati enotno poreklo bodisi živalstva, bodisi rastlinstva. To čisto prirotopisno vprašanje torej še ni dokončno rešeno in je vprašanje, če sploh kdaj bo. Karkoli pa bo znanost glede tega res neizpodbitno dokazala, če kdaj bo, bomo mogli z ozirom na gornje mesto iz sv. pisma mirno sprejeti. Kajti število, ali je Bog ustvaril eno samo prvotno živo bitje, ali je ustvaril hkrati več organizmov, tudi ni odločilno.

Majda Č.

Dekletov pozdrav ob godu Božje Matere

Bodi pozdravljena, Ti nebeško darilo, izvoljena zakladnica in spravni oltar vsega sveta!

Kakor dehteča belina lilije razveseljuješ moje hrepeneče oko, ki išče lepote. Da, lepote iščem, a kamor se obrnem, je vse kakor omadeževano, brez svetlega leska, ki ga želi videti moja mlada duša. Le Ti, Marija, si vsa sončno lepa — svetlo zrcalo vseh čednosti. Kristalno čista, kakor gorski vir je Tvoja deviška duša! Če gledam Tebe, je moje oko čisto in ne želi gledati goljufive lepote sveta; pod Tvojim plaščem me ne doseže s cvetjem prikrito zapeljavanje. Tebi se izročim, podaj mi svojo roko in vodi me po čisti poti, da bom tudi jaz — vsa lepa!

»Glej, dekla sem Gospodova,« v tej izpovedi gledam Tvojo v d a n o s t

v voljo božjo. Ne samo takrat, ko Ti je po angelu ponudil Bog dostojanstvo Matere božje, vedno: v trpljenju in ponižanju je bila Tvoja volja v skladu

z božjo voljo. Nisi spraševala, zakaj moraš Ti, »blagrovana od vseh narodov«, kakor si v svetem zanosu zapela v slavospěvu, živet v revni nazareški hišici, v trdem boju za kruh. Nisi vpraševala svojega Sina, kdaj bo javno pričel svoje božje poslanstvo. Zaupala in verovala si v Njega — Odrešenika, če ravno si čakala 30 let, da se je izpolni, kar je bilo prerokovano po angelu oznanjenja ... Jaz pa bi tako rada vedela že danes, kako bo z menoj, zakaj me doleti to in ono trpljenje in razočaranje, ki je drugim prihranjeno, in še toliko neumljivih božjih načrtov bi rada razrešila, bi rada dobila odgovor na svoje: »zakaj?«. V Tebi, Mati, pa imam najpopolnejši vzor vdanosti, pri Tebi ni bilo vednega prehitovanja in poseganja v božjo previdnost. Nauči me svoje modrosti, Mati moja!

Kdo naj izmeri globino Tvoje ponižnosti, o Marija?! Vedela si, da si mati Boga, pa si se vdano pokoravala človeški postavi. Brezmadežna — pa si odhitela k očiščevanju. Nedolžna — pa si se izpostavila sramotnemu nehvaležnega ljudstva, ko je križalo Tvojega božjega Sina. Ti, občudovana od angelov, povišana in odlikovana od Boga samega, si živela med ljudmi skrita, tako da svet ni mogel zaslutiti Tvoje veličine. Ti cedra z Libanona, skrij me pred ljudmi in skrij me pred — mojim lastnim napuhom.

Nad vsemi čednostmi pa mi sveti v dušo Tvoja ljubezen, Marija. Pri Tebi se hočem učiti, kako je treba gojiti to najdražjo cvetko božjo, da ne bo nikdar oplenela pod madežem nepravlega nagnjenja, temveč bo z vedno svežim vonjem razveseljevala Stvarnika in njegove stvari: vse moje bližnje.

Marija, v Tebi, v Tvojih čednostih gledam odsvit večne Lepote, večne Dobrote. V Tebi in Tvojih čednostih gledam vzor in zgled resničnega dekleštva. Eno prošnjo imam do Tebe, Mati vseh mater, vodi po pravi poti mene in vse, ki preživljajo viharno dobo svoje mladosti!

V čast našim mamicam

Moja mati

V moji spalnici visi njena preprosta slika v pozlačenem okviru na steni nasproti postelji. Zjutraj, ko se prebudim in zvečer, preden ugasnem luč, se sreča moj pogled z materinim. In če mi sredi noči kljujejo v glavi bridke misli ali v srcu razboljena čustva ter odganjajo spanec, mi tudi skozi temo sije njen beli, z nekoliko trpkim smehljajem nadahnjeni obraz ter me prizanesljivo in dobrotljivo pomirjuje.

Nobenh pismem ne hranim od nje, da bi jih prebiral v veselju, žalosti ali bridkosti in nevarnosti. Saj mi nobenega ni napisala. Dva meseca je hodila v zimsko šolo k cerkovniku. Naučila se je le toliko, da je mogla v cerkvi počasi brati iz molitvenika z velikimi črkami. Pisati pa ni znala. Nikoli mi ni bilo hudo, ker nimam pisem od matere, da bi ob njih obujal spomine nanjo. Resnična, kakor bi še živela, hodi z menoj po poti tega življenja — in njena postava ni iz neke čisto določene dobe ali kraja, ni vezana na čas in prostor, da bi rekel: Mati, taka si bila v mojih otroških ali dijaških letih; to si ti med svetovno vojsko, ko si bila sama na našem revnem domu, polna skrbi in trpljenja, ali to si ti v svoji sreči ob sinovi novi maši. Ne, le m o j a m a t i s svojim resničnim

bistvom hodi kakor živa vedno z menoj, ne idealizirana, do neresničnosti poduhovljena. Resna je, vsaka stvar jo skrbi, smejlja se, zna tudi pokregati ali zagroziti s šibo, vzgojne politike in diplomacije ne zna, moliti pa zna, čeprav o tem malo govori. Tako blizu mi je vedno moja mati, da morebiti vprav zato nisem čutil in ne čutim nobene posebno velike žalosti, kadar stojim ob njenem grobu. Čemu mi bodo potem še pisma?

Mnogo njenih priložnostnih naukov in opominov sem pozabil; kakor so dogodki šli mimo, so tudi nauki izzveneli. A v glas vesti so prešle njene besede, ki jih je stoječ na pragu zaklicala za menoj, ko sem odhajal v šole: Janez, na Boga in na Marijo nikoli ne pozabi!

In praznično me prevzame, kadar romam z njo po prašni cesti od Podnarta do Brezij. Ne hodimo po asfaltu, ni se treba ogibati avtomobilom in izletniško razposajenim družbam. Ne vem, kaj se pogovarjava, mnogo ne. Okrog milostnega oltarja se drsam po kolenih za njo. Čutim le, da se nekaj velikega godi, slutim, kako mati Mariji na oltar polaga vse in odhaja potolažena od Nje.

Vidim svojo mater, kako kleči pred preprostim oltarjem žalostne Matere božje v domači cerkvi. Njene misli kot žarki iščejo sina, ki je v Rusiji v ujetništvu, sina, ki je v tirolskih hribih, v snežnih zametih, sina, ki študira v Rimu, in hčer, ki je tudi ni doma. Ohrani jih Bogu in Sebi zveste in pripelji jih meni nazaj! prosi zaupno. Vidim jo veselo zopet, ko so otroci prihajali drug za drugim domov.

Ne gre mi tudi iz spomina, kako je mati s ponižno vero poklekovala pred svojim sinom duhovnikom, se obtoževala svojih slabosti in napak ter se dvigala iz skrbi in težav svojega preteklega in sedanjega življenja v zaupanju k Bogu. O mati, ta preprosta, velika Tvoja vera je močna luč v naše življenje, ki ne bo ugasnila. Rad te imam tako, kakršna si bila, v vsej preprostosti in neukosti, v vsem pomanjkanju in siromaštvu. In danes te imam zaradi vsega tega še rajši kakor prej, ker se zavedam, kaj si mi ravno s tem dala za življenje.

Zato tako živo resnično gledaš name s podobe na steni.

J. F.

Gospod, daj

Gospod, daj da postanem orodje Tvojega miru!

Kjer se sovražijo, hočem prinašati ljubezen.

Kjer je krivda, naj bo tudi odpuščanje.

Vse, ki se prepirajo, bi rad združil.

V temo zmote naj prinašam luč resnice.

Kjer je obup, naj po meni zasije upanje.

Žalostnim naj oznanjam veselje.

Daj, Gospod, da bom tolažil bolj kakor iskal tolažbe;

bolj skušal razumeti druge kakor sebe;

bolj ljubil kakor iskal ljubezni.

Saj bom prejemal toliko več, čim več bom dajal.

Sebe bom našel, če bom sebe zatajeval.

Odpuščeno mi bo, če bom sam odpuščal

in k večnemu žioljenju bom vstal, če bom znal umreti.

Francesco.

Prvi pogoj napredka

To je pazljivost. Če se je duševni delavec navadil pečati se le z enim predmetom, si je pridobil eno prvih kreposti napredka. Kar je mikroskop ali teleskop za oko, to je pozornost za dušo. Le tako si človek pravilno pridobiva znanje.

S pozornostjo ločimo, kaj je važno in kaj ni, kaj glavno in kaj postransko. Ona nas reši pred prenačlenostjo in zato pred zmoto. Učenjaki so odkrili velike reči, ker so nanje stalno in pozorno mislili.

Človek s pozornostjo v življenju uspeva. Če pazimo, kaj govorimo ali kaj mislijo in govorijo drugi, bomo uspeli. Kdor se ves posveti eni nalogi, jo zmaga. Pozornost da veselju še posebno svetlobo in volji posebno moč.

Zato imej moč nad seboj, da te ne bo potegnilo za seboj vsako čustvo in vsaka malenkost in te raztresla. Pridobi si oblast nad slabimi nagnjenji in trenutnimi razpoloženji. Bodi brez sovraštva in strahu, če je mogoče. Vse to te ohranja v miru. Vsa pozornost bodi obrnjena na en predmet in posvečena eni nalogi. V tem je skrivnost velikih uspehov. Blair meni, da se veliki duhovi od povprečnih ločijo ravno po tej pazljivosti in moči koncentracije. Površni so vedno le na površju kakor listje, ki ga raznaša veter. Boj se biti med tistimi, ki svojo nalogo vršijo le približno. Približnost je sramoten umik naporu. Kdor se ji vda, ne služi svoji duši kruha v potu svojega obraza, kakor je rekel Malebranche.

Kar storiš za svoje zdravje, storiš tudi za svojo pozornost. Na njo vpliva kroženje krvi, pravilno dihanje in pravilno funkcioniranje organov. Zato stori vse za zdravje: utrjuj se, primerno počivaj, vadi se v dihanju itd.

Utrjuj si voljo, ki ima pri pravi pozornosti v življenju veliko vlogo, posebno ker te varuje raztresenosti. Sklepe, ki si jih napravil, drži neomajno. Večkrat si ponavljaš: Hočem paziti. To lekcijo se bom naučil, naj velja, kar hoče. Hočem svojega duha oprostiti vseh nerednosti. Vsako stvar delaj toliko časa, dokler je popolnoma ne dovršiš.

Kar ti zbuja veselje do duševnega dela, ti pomaga biti pozoren. Če človek neko delo ljubi, se vanj potopi z veseljem in navdušenjem in nič ga ne zmoti. O Brunetièru je rekel Paul Bourget: »Pravo njegovo življenje ni bilo v profesuri. Bil je bolj dijak kakor profesor. Ko se je vrnil iz šole in se potopil med svoje knjige na mizi, tedaj je šele začel res delati. Kdor je to videl, mu čudežni uspehi dela niso več uganka.«

Oče in sin

Sin z desetimi leti: »Oče veliko vedo.«

S petnajstimi: »Kolikor vedo naš oče, vem tudi jaz.«

Z dvajsetimi: »Saj oče prav za prav nič ne vedo.«

S tridesetimi: »Bi pa morda le enkrat očeta vprašal.«

S štiridesetimi: »Oče pa le nekaj vedo.«

S petdesetimi: »Naš oče pa res vse vedo.«

S šestdesetimi: »O, ko bi vsaj še mogel očeta vprašati.«

Junaki naroda in domovine

Kdo je junak? Ne tisti, kdor govori mnogo o junaštvu, ampak kdor dela junaštva. Ne, kdor toži o svojih bolečinah, ampak tiho trpi. Kdor žrtvuje svoje najdražje za velike stvari in cilje. Kdor v borbi za dobro vztraja, četudi so drugi nasprotnega mišljenja, omagujejo in ni več upanja na človeško pomoč in ostane le Bog. Ne, kdor se bori v nepremišljeni drznosti ali obupu, ampak v jasni zavesti se bori za resnico in pravico. Ta je junak.

Junaške so samo velike duše, ki so se vzpele nad svoje osebne koristi in svojo moč žrtvujejo za skupno dobro. Te najdemo ponajveč med tihimi, skromnimi in delovnimi ljudmi. V javnosti ne vzbujajo nobene pozornosti, toda v svojih dušah globoko dojemajo življenjske vrednote ter jim dosledno s svojim prepričanjem služijo. Zato ne delajo kompromisov, njihova pot je ravna.

So junaki med vsakim ljudstvom, ki se v tihem in vztrajnem delu svojega poklica uporabljajo za druge. Neznani junaki je mati, ki v velikih osebnih žrtvah rodi in

vzgaja otroke za narod. Neznani junak je kmet, ki včasih v neizmernem trudu neguje svojo zemljo, jo ljubi in čuva ter brani vero in svetinje svojih dedov. Neznani junak je vojak na mrtvi straži, poslušen danemu povelju. Enaki so v junaštvu, vsak na svojem mestu, a vsi v delu za skupnost. Nepomembni na videz in tihi v svojem delu, se prebude in vstanejo v času nevarnosti, ko je treba moč za obrambo vere in svobode naroda, medtem ko se drugi, prej tako veliki v jeziku, sramotno skrijejo. Kdor je junak samo v besedah, gotovo ni v dejanju.

Le malo teh junakov vrtinci življenja vzvalovijo kvišku, da postane njihovo delo vidno pred vsem narodom. Le malokateri žanjejo, kar sejejo. To so junaki naroda in domovine. Veliki po duhu, veliki v žrtvah, veliki v veri in zaupanju na Boga, pa tudi veliki v osamelem trpljenju in ponižanju. To so narodovi voditelji, buditelji, svetilniki in kažipot.

Morda v vsem svetovnem slovstvu ne bomo našli tako živo podanih velikih in junaških moč kot v svetem pismu. V svoji knjigi »Junaki naroda in domovine« nam Marko Kranjc prikazuje najbolj vidne osebnosti starega zakona. Pred nami vstajajo zgodovinske osebnosti iz davnih stoletij, kot Mozes, Gedeon, Jeremija, Makabejski bratje, danes tako razumljivi in občudovanja vredni. Iz preprostega ljudstva so izšli, z božjim

duhom v sebi so zbirali razkropljeni narod, ki je begal kot ovce brez pastirja, ga vodili, mu vlivali poguma v borbah, potrpežljivo nosili težo narodovega vodstva in so se zopet tiho umaknili, ko so izpolnili svojo nalogo. Vsa njihova borba je bila v tem, da očuvajo resnico pred zmoto, pravo vero pred poganstvom, pravico nad surovo silo in svobodo naroda pred suženjstvom. Ohranitev teh največjih življenjskih vrednot se jim je zdela vredna vsakere žrtve in boja. Moč in vztrajnost v tej vedni borbi na zemlji pa so črpali iz vere in zaupanja v pravičnega Boga in iz velike ljubezni do naroda in domovine.

Dvignimo potro ljudstvo! Borimo se za narod in naše svetinje! Bolje nam je, da umrjemo v boju, kakor da gledamo nesrečo svojega ljudstva in svetišča, so govorili. Z roko so se borili, v svojem srcu pa so molili Gospoda.

»Vse to je bilo zapisano nam v svarilo, ki smo doživeli dopolnitev časov« (1 Kor 10, 11).

Pismo bogatemu, a zelo gluhemu sošolcu

Kristus in Judež

Dragi! Ko v šoli čisto za Teboj sedim, me večkrat prime, da bi Ti sredi najbolj tihe ure naravnost v uho izkričal, kar mi kot mora na srcu leži. A bojim se, da bi me slišali vsi drugi, samo Ti bi ostal gluha za moje besede. Zato Ti rajši pišem. Morda Ti bo šla pisana beseda bolj do srca, morda tudi ne bo več tako z mojo osebno trpkostjo prežeta in boš iz nje laže začutil bridko ljubezen, iz katere je porojena.

Ne pričakuj, da bom kaj čisto novega povedal, saj gluhim ljudem ni treba praviti nove, marveč starine, ki je oni ne morejo ali ne marajo slišati. Da, to je še največja gluhost, če kdo ne mara slišati, ko

bi lahko! In tak glušec si ti, bogati moj tovariš in s Teboj še sto in tisoč ljudi iz Tvojega kroga! Kako da ne! Govoril je Kristus, govorila Cerkev, govoril papež...! O, če bi Ti znal brati evangelij, Rerum novarum, Quadragesimo anno, Divini Redemptoris..., ne bi Ti imel jaz kaj pisati. Toda Ti si slep in gluha in živiš naprej, kot bi Te vse to prav nič ne zadevalo.

Nič bi ne rekel in pustil bi Te v miru, če se Ti poleg svoje naglušnosti ne bi imel še za dobrega kristjana, češ saj grem včasih v cerkev in vržem novce siromaku. Misliš, da je to dovolj? — O ne! Na ves glas Ti kričim,

pa če slišiš ali si ušesa mašiš, premalo je to! Več bi moral biti meni in drugim! Hočeš vedeti kaj? Čuj!

Najprej bi me moral priznati za človeka! Res sem delavčev sin, od gladu zglodan v obraz in život, z jetiko zaznamovan in v oguljene cunje oblečen. — Ti pa edinec bogatega trgovca (ali kaj je že Tvoj oče), lepo okrogel v lice in čez pas, vedno sit in zapravljivo razsipen, a človeka sva oba! Nekje v sv. pismu stoji: »Našla sta se bogatin in siromak, obema je Bog Stvarnik!« O, da bi hoteli ljudje z Vašega brega razumeti to resnico! Tudi mi smo ljudje, tudi mi siromaki, reveži, brezposelni, brezdomeci, lačni, jetični, na smrt obsojeni...! In ker smo ljudje, imamo pravico, da tudi Vi na nas gledate kot na ljudi! To je prvo, kar zahtevam od Tebe in Tvojih!

Ko bi vedel, kako Tvoja »dobrota« boli! Prijetno je dajati, bridko sprejemati! In Ti mi daš to čutiti v vsakem pogledu, besedi, kretnji, pozdravu, milostnem dejanju, o da, v vsem svojem »gentlemanstvu« in »socialnem čustvovanju«. Veš, kaj se pravi »socius«? Nič drugega kot to, da sva človeka oba, drug ob drugem, v osnovnih pravicah in dolžnostih enaka! Ti pa si se z vsjo svojo miselnostjo dvignil visoko nadme in me zviška gledaš in zviška dobroto deliš! O, dragi moj, to ni krščansko, ni socialno!

Toda nisva še opravila! Ko sem začel, naj do kraja povem!

Nazadnje, pa najbolj glasno, zahtevam od Tebe ljubezni! Res je prvo, da mi priznaš človeško dostojanstvo, res je drugo, da mi do pravice pomagaš, a tretje in najvišje pa je, da mi daješ ljubezen.

Mnogi zahtevajo danes samo pravice, češ da ljubezen ponižuje. Ona ljubezen, ki se milostno in zviška razdaja, res, prava ljubezen pa ne! Mauriac je nekje zapisal, da je ni okrutnejše stvari na svetu, kot je pravica, ki ne pozna ljubezni. Verrier je dejal, da je ljubezen kraljevska pot miru in podlaga resnične sreče človeštva, sv. Pavel pa je stavil ljubezen nad vero, upanje in vse druge čednosti! Zato je zmotno zahtevati samo pravice, prav pa zahtevati in dajati pravico v ljubezni in ljubezen v pravi. Iz ljubezni smo ustvarjeni, v ljubezni odrešeni, v ljubezni moramo živeti! O, brat moj bogati, daj mi prave, dostojne ljubezni, ki ne dela razlike, ki se ne napihuje, ki ne ponižuje in ne žali, marveč dviga, združuje, osrečuje! Moje srce je je tako žejno, moja duša tako lačna, še bolj kot moje telo kruha, denarja, obleke...!

Glej, bogati tovariš, to troje sem Ti hotel zakričati v Tvoje gluho uho: priznaj mi dostojanstvo, daj pravico, pokaži ljubezen — in srečna bova

Zbrali so se narodi v velikanski množini, da bi nastopili proti nam; ne vemo, kaj nam je storiti: Gospod Bog, v tebe so uprte naše oči, da ne poginemo!
Iz brevirja.

Kdor hoče ljubiti življenje in videti dobre dni, zadržuj svoj jezik od hudega, in usta, da ne bodo govorila zvijače; ogiblji se hudega in delaj dobro: išči miru in hodi za njim: zakaj oči Gospodove so obrnjene k njih prošnjam, obraz Gospodov pa je zoper hudodelce. Ps 33, 13—17.

Vsak človek bodi višjim oblastem pokoren; ni je namreč oblasti razen od Boga, in te, ki so, so od Boga postavljene. Kdor se torej ustavlja oblasti, se upira božji naredbi; kateri pa se upirajo, si bodo sodbo nakopali. Zakaj oblastniki niso v strah dobremu delu, ampak hudemu. Rimlj 13, 1—3.

oba! Če pa ostaneš gluhi še naprej in še dolgo, joj, gorje meni in Tebi! In ker nisem jaz sam, marveč le eden izmed mnogih, in ker nisi Ti sam, marveč prav tako le eden izmed mnogih, potem gorje mnogim, dà, vsemu svetu! Ves svet se bo podrl po naši skupni krivdi, ker ga vsak izmed nas kot kamenček v mozaiku ni hotel in znal graditi.

Ali moreš sprejeti delež te grozne krivde nase, gluhi bogatec, Te vprašam za konec, jaz

Tvoj bedni, a iskreni sošolec.

Misli o skavtizmu

Ob smrti lorda Baden-Powella

Z neizprosno naglico drviijo mimo nas svetovni dogodki. Navadili smo se presenečenj in novic tako, da smo zanje skoraj otopeli. Tako je šla mimo nas vest, da je v Keniji (Afrika) 8. januarja, v visoki starosti 83 let, umrl ustanovitelj skavtizma lord Robert Baden Powell of Gilwell. Kot angleškega generala so ga pokopali z vsemi vojaškimi častmi. Tako kratko je poročal svetovni tisk ob smrti tega velikega poznavalca mladine. Prav gotovo bi njegova smrt globlje odjeknila, če bi je vojna ne preglušila. Saj je ravno skavtizem prevzel v svojo ideologijo idejo miru, bratstva in ljubezni.

Pravkar sem dobil neko francosko poročilo, ki ne more prehvaliti delovanja francoskih skavtov v času vojske. Neki

francoski general se je o njih takole izrazil: »Skavtje so bili duhovno orožje moje divizije.« Tisti, nadaljuje poročilo, ki so bili premladi za vojaško službo, so z občudovanja vredno požrtvovalnostjo sprejemali begunce v preteklem maju in juniju. Vzemimo le dva zgleda njih junaške vztrajnosti izmed neštetih, ki bi jih mogli navesti.

V mestu srednje Francije sporočijo nekega večera skavtom, da bo naslednji dan ob petih prišel vlak z begunci. Vso noč so se pripravljali, da bi jih čim lepše sprejeli. Ko pride vlak z begunci, jih takoj sprejmejo in okrepečajo. Okrog sedmih je bilo že vse končano; tedaj jih prosijo, naj s kolesi gredo in peljejo 150 beguncev v 35 kilometrov oddaljeno sosednjo vas. Šli so in se vrnili šele ob treh, ko so svojo nalogo opravili. Niti obedovati niso imeli časa.

Nekega večera pride v Bougival, v predmestje Pariza, avto s petdesetimi otroki. Nič ni bilo preskrbljeno za sprejem. Niso jih namreč pričakovali. Čez dve uri je bilo že petdeset skavtov pripravljenih, da jih sprejmejo, jim dajo obed in prenočišče.

Ali ni to plemenito delo teh mladih fantov? In k temu jih navaja njih skavtska organizacija.

Kaj pa je prav za prav po zamisli ustanovitelja skavtizem? Znani hrvaški skavt je zapisal, da je skavtizem vzgojni sistem, po katerem se deček ali deklica v igri in z različnimi drugimi njemu primernimi sredstvi vzgoji v koristnega člana človeške družbe.

Značilnost Baden Powellove skavtske vzgoje je v vzgoji značaja, v razvijanju lastne iniciative, v zavesti o lastni vrednosti in odgovornosti. Zakaj ni vseeno, pravi, ali stopi fant ali dekle v življenje kot dograjena osebnost, ali pa osebno slabič, podvržen vsakim zunanjim vplivom.

Druga značilnost za vse načine skavtskega dela je njegova ozka povezanost z zahtevami mladine v gotovi dobi starosti. Na primer, kaj vleče dečke »volčiče« (6—10 let stare) k skavtizmu? V prvi vrsti vpliva nanje pestra uniforma, potem igre, pestrost in raznolikost življenja. Ko postane deček starejši, se tudi njegovo duševno razpoloženje in stanje spremeni. To upošteva tudi skavtizem in sicer tako, da mu spremeni delo v organizaciji. Glavna oznaka volčiča je igra. Izvidnik pa se že bolj zanima za naravo, tabore, pionirstvo, skavtske veščine itd. Sedaj prihaja izvidnik kot pravi član organizacije k delu in vodstvu. Da bo pa vse to znal, zato mora delati izpite, najprej III. red, potem II. red itd. Tako se je znal skavtizem prilagoditi posameznim dobam doraščajočega fanta.

Pri vsem tem vzgojnem delu se smotrno poslužuje sestankov, izpitov, iger, izletov, taborov itd. Uči se spoznavati in ljubiti naravo, bistri si telesne in duševne zmožnosti. Z različnimi igrami si bistri spomin, utrjuje voljo. Vadi se v prvi pomoči, v pionirstvu, topografiji, signalizaciji, ročnosti in okretnosti. Uče se viteštva, poslušnosti, uslužnosti, skromnosti itd. Hoče postati koristen.

Do tu sega skavtizem. Toda mi pa čutimo, da manjka tej vzgoji nekaj bistvenega, in sicer nadnaravna sredstva: molitev, zakramenti, milost božja. Brez tega si prave vzgoje niti misliti ne moremo. Saj brez nadnaravne božje pomoči vse visi v zraku. Tega v prvotnem skavtizmu ni in tudi ne moremo pričakovati. Zakaj ustanovitelj lord Baden Powell gleda kot protestant drugače na vero in pojmuje milost popolnoma drugače. Ako pa ta dva momenta združimo, kot so jih združili po nekaterih severnih državah katoliški skavti, tedaj postane skavtizem res organizacija, ki vzgaja prave »koristne člane človeške družbe«.

Kakšno pa je razmerje skavtizma do vere?

Prvi člen obljube, ki jo mora položiti vsak skavt, se glasi: »Obljubljam na svojo čast, da bom izpolnjeval dolžnosti do Boga, kralja in domovine.« Torej skavt mora izpolnjevati verske dolžnosti. To velja pri skavtih na splošno o veri. Pomniti moramo zopet, da je bil Baden Powell protestant in zato je drugače pojmoval vero, kakor jo pojmujejo mi katoličani, ki nam mora biti edino vodilo in merilo vsega delovanja, torej tudi v skavtski organizaciji. Samo tako more biti takšna organizacija v blagoslov fantu, domovini in človeški družbi, saj pravični iz vere živi. Praksa pa navadno pokaže drugače. Fantu se razlaga obljuba, skavtski zakoni itd., a razlaga dolžnosti do Boga se navadno prepušča drugim. Kdo je ta drugi? Nihče! Če se toliko poudarja in če se polaga toliko važnost na bratstvo, ljubezen do bližnjega, na dobra dela, treznost itd., kar je prav, bi se tem bolj moralo skrbeti, da skavt, če hoče biti res dober skavt, izpolnjuje oni člen obljube, ki je prvi, da torej izvršuje svoje dolžnosti do Boga.

Spominjam se, da je bil izključen izvidnik, ki je trikrat kadil. (9. skavtski zakon prepoveduje kajenje.) Torej če je prekršil zakon, naj bo kaznovan. Toda v istem vodu je bilo več izvidnikov, ki niso vršili nobene verske dolžnosti, pa so veljali vsi kot dobri izvidniki. Tako pojmovanje gotovo ni pravilno. Pri tem pa redkokdaj ostane. Kdor ne gradi, ta podira. Kmalu se začno kazati slabi znaki, da celo zavajanja, mrznja do vere, kar vodi v nesrečo in pogubo.

Pravi skavtizem mora vedno in najprej izpolnjevati prvo dolžnost svojega zakonika, dolžnost do Boga. V.

Polde iz Štajerske

V duhovnih vajah

Niko, Slavko in jaz smo bili prijatelji. Kjer je bil Niko, tam sva bila s Slavkom, kjer sem bil jaz, tam sta bila moja prijatelja.

Takrat, v četrti šoli o božiču, pa sem hotel postati »moderen«. Dobil sem novega tovariša, ki me je spravil iz kongregacije, odtujil Bogu in vesti. Njegoy smeh je bil oduren, njegove besede so bile grde. A z različnimi dobrotami in grožnjami me je potegnil na svoja pöta. Izogibal sem se Nika in Slavka, kadar smo se srečali, sem gledal vstran. Bal sem se misliti na Boga. In kadar sem se spomnil matere z žuljavimi rokami in sivimi lasmi, z nagubanim obrazom in materinskim pogledom, sem se zdrznil, zamižal in mahnil z roko, da bi odgnal spomin.

Vest me je pekla, a Tone me je držal kot orel svoj plen.

Tiste dni po Jožefovem pa nam je dejal katehet, da bomo imeli duhovne vaje. Teh duhovnih vaj sem se bal. Rad bi se jih izognil, pobegnil bi v gozd in na konec sveta, pa nisem mogel.

Hotel sem biti sam, bežal sem pred Tonetom, Nikom in Slavkom...

Zvon nas je poklical k pridigi. Katehet je govoril o grehu in pokori, o sreči in prokletstvu, milosti in blagoslovu, o smrti in sodbi.

Besede so udarjale kot kladivo na mojo vznemirjeno dušo, padale so nanjo in jo težile. Zdelo se mi je, da misli duhovnik le name in le zaradi mene govori o grehu in pokori... Gledal sem v tla, bilo mi je vroče.

Ne da bi opravil sv. spoved, sem odšel iz hiše božje. V svoji sobi sem se zaklenil, vrgel na stol in nemo zrl na mizo. Zapazil sem pismo. S tresočimi rokami sem ga odprl. Pisala mi je bila mati. Vsaka njena beseda je bila pisana s posebno ljubeznijo. Neokretne črke so me gledale in spraševale, kot me je spraševala mati sama, kadar sem bil pri njej. In potem sem se zdrznil. Tam, čisto na koncu pisma, me je prosila, naj dobro opravim duhovne vaje...

Kdaj in kako sem odšel iz sobe, kako sem hodil po ulicah in trgih, ne pomnim več.

Vem pa, da sem stopil v cerkev, ki je bila temna in hladna, in sem se zopet zdramil. Šel sem pred tabernakelj, obraz sem skrtil v roke in jokal kot otrok na materinem grobu... Za vsak nepravilen korak, za vsako zlo misel in dejanje sem Jezusa prosil posebej odpuščenja.

Molil sem dolgo.

Blagoslovili so me Bog in Marija, angel varuh in spovednik ter materin duh.

Ko mi je bilo vse odpuščeno, sem občutil v srcu ves blagoslov duhovnih vaj.

Šel sem iz svetišča. Na pragu sta me dohitela Slavko in Niko. Bila sta v cerkvi in molila zame.

Podali smo si roke, vse je bilo odpuščeno; bili smo zopet prijatelji — Niko, Slavko in jaz, trije kongreganisti.

Tako je bilo v tistih duhovnih vajah.

Moderna molitev

Takole je molil otrok v zaklonišču na Angleškem:

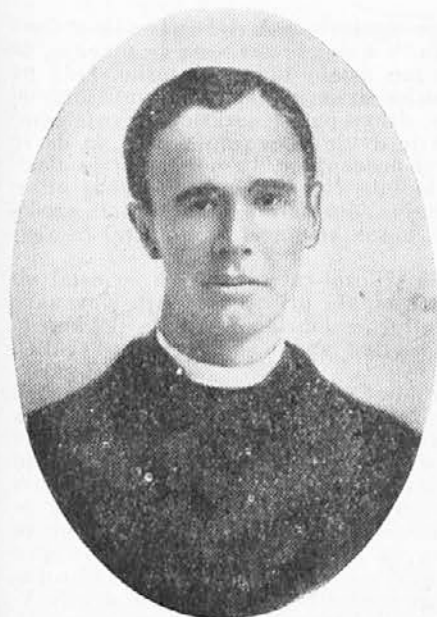
»O ljubi Bog, skrbi za očeta, ki je jetnik v Nemčiji — prosim te, da pride kmalu domov! Skrbi tudi za mamico, da bo zmeraj imela kaj jesti in bo imela streho nad glavo. Prosim te, da bi lahko šel še enkrat v šolo; da se zbudim, ko zaspim v našem zaklonišču in prosim te, da tudi sebe dobro varuješ, zakaj, kaj bomo začeli, če bi se še tebi kaj zgodilo.«

Ali so bili naši kulturni delavci verni

Francè Jesenovec

34. Dominsvetovci

Za slovensko književnost ima Mahničeva mlada duhovščina največjo zaslugo z ustanovitvijo leposlovnega lista Doma in sveta 1888. V tem listu so zaživelih Mahničevi estetski nazori, kakor smo jih že označili na tem mestu, v njem so tudi doživeli evolucijo in se zrušili, ne da bi to škodovalo Mahničevemu poslanstvu.

Prvi urednik in naslednik Mahničev v filozofiji in posebej še v estetiki je bil dr. Francè Lampe. Ta je v bistvenih točkah ostal tesno ob Mahničju zlasti glede estetskih načel, ali — že 1888 je storil prvi korak iz suhega filozofiranja v — življenje! Kajti takoj v prvem letniku DS je s člankom Lepota in nrvnost malec spodmaknil tla Mahničevi estetski zgradbi. Podčrtal je namreč poleg drugega svoje mnenje glede slabih strani v umotvoru, češ: tudi slabo smem slikati, da je dobro bolj vidno, kajti — tu je zadal najhujši udarec Mahničevi estetiki — umotvor naj ne izvira iz sveta idej, marveč bodi vzeti iz narave same in iz človeškega življenja. Ta klic je povsem zmagal v DS šele okrog 1930.

Lampetu je v estetskih načelih, ki so se v DS le polagoma evolucionirali iz Mahničja, krepko pomagal mladi trnovski kaplan Andrej Kalan ter je celo nekako zadrževal Lampetov prehitri korak. Kalan je v DS 1889 napisal razpravo »Ali je umetnost sama sebi namen«. V nji je iz Mahničja ugotovil, da se mora umetnik zmerom ozirati kvišku, k najvišjim idejam, in ne sme nuditi poleg estetskega užitka. Dalje piše: »Vsak umetnik, ki se pregreši v svojih umotvorih zoper zakone

krščanske etike, greši tudi zoper zakone estetične.« Torej po njegovem umetnost ni sama sebi namen, marveč je najbolje, če služi katoliški cerkvi. V tej zahtevi je šel Kalan celo dalje od samega Mahničja...

Da je umetnost sama sebi namen, so namreč izjavljali poleg drugih tudi naši mladi v Vesni in naturalisti. A Dom in svet je tudi mimo njih še vztrajal pri zahtevi, da bodi leposlovje pozitiven izraz nrvnih in filozofskih resnic. V tej zahtevi je stal ob strani Domu in svetu tudi Slovenski list, ki je v njem Pavlina Pajkova zagovarjala katoliški idealizem proti naturalizmu. Dekadenti so ji ugovarjali enako ostro, kot je pisala ona, a Lampe je stal takrat v zlati sredi, kajti hotel je za svoj list pridobiti — novo mladino iz slovenske moderne, zlasti Župančiča... A to se mu za dolgo ni posrečilo, kot smo videli pri modernih, marveč je pritegnil le epigone realističnega idealizma, katere je moderna kmalu prerasla in se z njimi razšla. Vse te strujarske boje je Lampe v glavnem gledal precej ob strani, ker mu njegovo mehko srce ni dalo, da bi bil v DS nastopil na Mahničev način. DS se je z nastopom novega stoletja zmerom bolj in bolj bližal temeljiti korekturi Mahničevih nazorov glede umetnosti.

Za Mahničja smo ugotovili, da je bil predvsem pedagog in filozof, pa premalo estet. Njegova literarna kritika je bila moralna in pedagoška, kakor je bila že Jeranova, ne pa prava estetska. Prav v boju za te funkcije, ki naj jih izpolnjuje bolj ali manj vsak literarni kritik, se je v letih 1916.—1917. odločila končna evolucija Dominsvetovcev od Mahničja. Izvedli so jo Izidor Cankar, Franc S. Finžgar, Francè Koblar in Ivan Grafenauer.

Vprašanje moralne in pedagoške kritike je načel Izidor Cankar v DS 1916 v zaključni besedi k članku Gregorčičevega pisma Gruntarju. Jasno je ločil naloge

umetnostnega kritika in naloge vzgojevalca, ko je zapisal: »Vzgojevalec je nekaj drugega kot literarni kritik. Vzgojevalec mladine ima pravico in dolžnost vprašati se: kaj poreče na to mladina. In če ji knjiga ni v prid, ji jo mora vzeti iz rok, kakor jo mora varovati pred mnogim drugim. Slovstveni kritik pa ima dolžnost razpravljati o tem, ali je knjiga dobra ali slaba kot delo lepe umetnosti, resnična ali neresnična kot izraz življenjskih nazorov pisateljevih, in ima pravico soditi jo glede na njeno vzgojno vrednost le v primeru, če je mladini namenjena. Če pa ocenjuje vsako leposlovno delo s pedagoškega stališča, ne more njegova sodba biti stvarna. Slovstveni kritik in vzgojevalec mladine sta dva in oba naj bi se držala svojega posla. Moti se pa lahko eden in drugi. V Gregorčičevem primeru se je pokazalo, da tudi vzgojiteljeve sodbe niso absolutne, kajti četrto stoletje po prvi izdaji Poezije so izšle vse tiste pesmi, nad katerimi se je spotikal Slovenček kritik, v Mohorjevi družbi, in takrat ni, mislim, nihče več resno trdil, da bi utegnile biti mladini nevarne.«

Izidorju Cankarju je odgovoril na zgornje ugotovitve A. Ušeničnik v Času 1916 s člankom Leposlovje in leposlovna kritika. V njem se zavzema za mnenje, da bo poleg umetnostnega ocenjevanja knjig vedno ostalo tudi pedagoško. Loči pa že med mladinskim stališčem in tako imenovanim širšim pedagoškim stališčem, od katerih prvo določa vpliv umetnosti na otroka, drugo pa na odraslega. Svoja izvajanja zaključuje: »Pri umetnostnih vprašanjih je dvojna nevarnost. Prva je, da se pomen umetnosti in kulture premalo ceni, torej podcenjuje. Ta nevarnost je zlasti duhovniku blizu. Druga skrajnost pa je, da bi bila človeku kultura nekaj absolutnega, nekaj, kar je samo zase vredno življenja. Zato moramo iskati zlate srede. Mi ne moremo pogrešati umetnosti in kulture, a vsa umetnost in kultura, če vsaj posredno ne vodi k Bogu, je ničeva.«

Iz teh besed sledi, da je moderni katoliški filozof-estet v bistvu še ostal ob Mahničju, a mu obenem dokazal dve najvažnejši napaki pri ocenjevanju slovenske lepe knjige: da je podcenjeval številne kulturne dobrine in da je po krivici zahteval, naj vse, kar človek stori, tudi lepa knjiga vodi človeka neposredno k Bogu.

Še dalje se je odmaknil od Mahničja Izidor Cankar, ki je zopet odgovoril Ušeničniku v Domu in svetu 1916 v članku Trideset let. Tu je najprej ugotovil, da je pri Mahničju še prevladovala pedagoška kritika nad umetnostno, kar je bila velika kulturna škoda. Če pa bi še dalje ostali pri Ušeničnikovem mnenju, bi noben pisatelj ne mogel razkrivati nekaterih strani religioznega življenja, številnih vzgojnih vprašanj, socialnih problemov, vprašanj iz zakonskega življenja in še marsičesa drugega. A vse to mora storiti vsak umetnik, če naj bo njegov roman življenjski. Svoja mnenja zaključuje z izjavo, da hočejo Dominsvetovci boljše in večje slovenske književnosti, katere prvi pogoj pa je umetnikova svoboda, kakor jo je označil sam. S tem je Dom in svet prenehal biti mladinski in družinski list in je v svojem tridesetem letu postal izrazito književni list na katoliški strani.

Istodobno kot vprašanje književnosti in mladina so Dominsvetovci rešili tudi vprašanje književnosti in katolištvo. Ker je Mahničjev učenec Andrej Kalan, kot smo videli, zahteval katoliško umetnost, je F. S. Finžgar v Obiskih, str. 27., 28. izpovedal: »Imena katoliška književnost sploh ne poznam. Pač obstoji literatura katolikov, a katoliške literature ni! To je razvidno že iz namena umetnosti, da namreč naloga pisatelja ni nič drugega kot odkriti v naravi to, mimo česar gredo drugi z odprtimi očmi in ne vidijo. Kot duhovnik in pisatelj stojim na stojišču najširšega — če hočeš — liberalizma. Tudi duhovnik pisatelj lahko opisuje kočljive predmete. Toda kar je grdo, naj se pokaže kot tako; to je dolžnost vsakega pisatelja, naj bo duhovnik ali ne. Pisati pa tako, da postane to, kar je grdo, vzor, je vsakemu nedovoljeno!«

Tako se je zrušila stavba Mahničevih tu in tam zelo neživljenjskih nazorov glede umetnosti. V začetku tridesetih let našega veka pa se je Dom in svet pod Koblarjem, Francetom Vodnikom in Tinetom Debeljakom še bolj postavil za načelo, da bodi književnost v prvi vrsti življenjska, torej pri nas slovenska, katoliška, socialna.

Morali bi tu govoriti o vseh posameznih pesnikih in pisateljih pri DS, tako o Preglju in njegovi značilni borbi med telesnostjo in duhom v njegovih duhovniških postavah, o Majenu in Podbevšku, o Lovrenčiču in Bevku in še o nešteti drugih do najnovejših, a nam tega prostor ne dopušča, pa tudi potrebno ni, ker smo že ugotovili zrelišča vodilnih osebnosti pri tem listu. (Dalje.)

Kdor je res prijatelj »Naše Zvezde«, jo prebere vso!

Zavodar

Hublet-Anžič

Ilustriral J. Mežan

»Ne, a če bi vendarle prišla kaka železniška nesreča, jaz ne bi rad prišel v predpek, saj ti pravim!«

»Nič se ne boj! Ako bi kam trčili, bi te že stric Štefan takoj krstil.«

»A če bi me na mestu ubilo?«

»V tem primeru bi te ljubi Bog, ki vse vidi in pozna tvojo resnično željo po krstu, vseeno sprejel v nebesa, ker je to krst želja. Zdaj pa pustiva te skrbi in pojdiva k stricu, da nam kaj pove!«

*

Ker se je brzovlak v Namuru prav malo ustavil, sta se fanta od patra Kovača hitro poslovila in sama odhitela k izhodu. Zunaj kolodvora sta dala roko še tovarišem in z očmi poiskala Držajev avto. Našla sta ga prav na koncu vrste in le s težavo prebudila šoferja, ki je smrčal v njem.

»O, tvoje mame pa ni, da bi te sprejela,« se je začudil Albin.

»Gospe ni doma, ima božičnico pri neki prijateljici,« je s težavo zbrbljal šofer. Iz tega momljanja, zmedenih pogledov in smradu po žganju je Veseljak spoznal, da je možak pijan. Prva slutnja se mu je še bolj utrdila, ko je šofer nakladal kovčge in se usedel za volan, pa se je zraven nevarno opotekal.

Albin pogleda Dragota, pa takoj spozna, da ta ni ničesar opazil. Toda ni ga hotel še bolj vznemirjati, zato je molčal, a sam pri sebi je sklenil, da bo med potjo pazil na voznjo.

A spočetka je šofer vozil dosti previdno. Ker ga je v mestu silil promet, se je previjal skozi ulice spretno in pametno. Drugače pa je bilo, ko so prišli iz mesta ven. Sneg je spet začel padati in zapihal je oster in mrzel veter. Ker ga je mrzakar rezal, je šofer pognal z veliko brzino.

Ta kretnja bistrim Albinovim očem ni ušla, a ga tudi prestrašila ni. Tudi Drago je opazil, da brzina vse bolj narašča in se je zato nemirno ozrl v svojega tovariša. Šlo je po pobeljeni cesti kot vihar.

»Albin, prehitro vozimo!«

»Kaj zato!« ga zavrne Veseljak, ki ga je blazna brzina kar opajala. »Saj gre sijajno! Kakor da bi imeli krila!«

»Bojim se,« zastoka Drago in se stisne k njemu.

Albin pa skomizgne z rameni:

»Beži no, kako si neumen! Čim bolj hitimo, tem prej bomo doma. Boga zahvali!«

Pa kmalu se je tudi sam zresnil in se začel bati kakor Drago: ker so avto vodile premalo trdne roke, je ob vsakem kamnu ali jami nevarno odskakoval. Dokler bo cesta široka in prazna, bo še kako šlo; a kaj bo, če se blazni avto sreča s kakim drugim vozom?

Albin mirno vstane, potegne šipo navzdol in zavpije šoferju na uho:

»Prehitro vozite! Zmanjšajte brzino!«

Zaman, ob volanu sključeni možak ga noče razumeti. Fantek ga hoče še enkrat poklicati, tedaj pa se mu ob pogledu na pot zašibijo kolena.

Kakih tri sto metrov daleč napravi cesta oster ovinek, se oži in prestopi potok po starem ozkem kamnitnem mostu, čigar ograjo pokriva sneg. Svarilna tabla Prometne zveze opozarja: Nevarno! Bodi pri volanu prav majčkeno neroden, pa bo po tebi: ali se razletiš ob ograji, ali pa telebneš v potok!

Vse to spozna Albin kot blisk in vidi, kako se mostiček z blazno naglico bliža. Mirno napravi velik križ, Drago pa ves trepetajoč za njim. Veseljak to vidi in se nasmehe:

»Ne boj se! Devica Marija naju varuje in —«

Iz naših kongregacij

Marijina kongregacija dijakinj pri sv. Jožefu v Ljubljani. — V pustnih dneh nas je obiskal Hadži Murad Nasir. S skioptičnimi slikami in prijetno besedo nam je pokazal razvoj in tajne sile špiritizma. Ob koncu je rade volje ustregel našim željam ter nas tudi sam razvedril z zabavnimi poizkusi. Na sledečem sestanku smo se še enkrat spomnile špiritizma. Predavala je Nastha. Razvila se je živahna debata. Dekleta so se izkazala, da so kritične in preudarne. Enodušno smo bile vse proti krivičnim in preračunjenim nazorom, ki jih trosijo špiritisti med preproste in lahkoverne ljudi. Živahnemu razgovoru je sledil trden sklep, da se bomo skrbno čuvala takih krivih nauk in zmot, ki morejo na podlagi skritih sil v človeku omajati celo njegovo vero.

Vilma.

Novice, novice...

Od 1. 1952. je bilo pri sv. očetu sprejetih 280.000 ženinov in nevest.

10. februarja je opravil v sikstinski kapeli v Vatikanu slovesno zadušnico za pok. papeža Pija XI. kardinal Nassali-Rocca. Zadušnici je prisostvoval tudi sv. oče Pij XII.

Po najnovejši statistiki je v misijonih 21.212 misijonarjev duhovnikov. Od teh je 14.239 tujcev, 6975 domačinov. Vsega misijonskega osebja je 250.044.

Od 1. 1659. do 1940. je na Kitajskem umrlo mučeniške smrti 295 duhovnikov, redovnikov in redovnic.

Apostolski delegat v Združenih državah Cicognani je izdal zbirko življenjepisov svetniških osebnosti, ki so odločilno vplivale na razvoj katoliške Cerkve v Severni Ameriki. Med njimi opisuje življenje in delovanje našega Barage.

Letos bo minilo 1500 let, odkar so začeli rabiti zvonove v bogoslužne namene.

Bolniškega romanja v Loreto se je pred nedavnim udeležilo 270 bolnikov iz Rima.

V katoliško Cerkev je prestopilo v letu 1959 v Združenih državah Sev. Amerike 75.677 ljudi.

V Saratovu v Rusiji je muzik Schmolz, nemški kolonist, bral sv. pismo in ga razlagal mladini. Boljševiški pispion ga je nanzanil oblastem. Starček 70 let je dobil štiri leta zapora.

Na gregorijanskem vseučilišču v Rimu so predvajali film, ki prikazuje važnejše dogodke iz življenja papeža Pija XI.

Poročajo, da se je položaj katoličanov v Mehiki obrnil na boljše. Pred kratkim je skupina mehiških duhovnikov obiskala sv. očeta in mu sporočila to razveseljivo novico.

Po najnovejših poročilih je na Kitajskem 715 frančiškanskih misijonarjev, med njimi je 110 Kitajcev.

Po končani državljanski vojski so v Španiji sezidali 5000 cerkva.

V argentinskem mestu Mercedes zidajo novo bogoslovno semenišče. Vogelni kamen je v Rimu blagoslovil sv. oče Pij XII., v Argentino je vogelni kamen poslala žena argentinskega poslanika pri Vatikanu.

Dne 9. januarja 1941 je praznoval 60-letnico svojega življenja italijanski pesnik in pisatelj, konvertit Giovanni Papini. Njegova knjiga »Priče Gospodovega trpljenja« so lepo berilo za postni čas.

10. januarja je praznovala svojo 70-letnico nemška pisateljica Enrika Handel-Mazzetti. Izmed številnih njenih povesti sta prevedeni v slovenščino »Junakinja iz Štajra« in »Jese in Marija«.

Pevec Benjamin Gigli je priredil v papeški dvorani zavoda »Angelicum« v Rimu koncert, katerega čisti dobiček je poklonil sv. očetu za revne romarje, ki bi radi obiskali božjo pot v Loreto.

Milanski katoličani so s skupnimi milodari zgradili lepo grobnico v cerkvi sv. Petra v Rimu svojemu rojaku papežu Piju XI.

V zadnjih dveh mesecih 1940 je Francija zbrala za misijone 10 milij. frankov.

Siam, ki se imenuje sedaj Thailand, je edina samostojna država v južni Aziji. Letos je s 1. januarjem uvedla naše štetje let.

V Evropi živi okrog 494 milijonov ljudi. Po veri je: 212 milijonov katoličanov, 138 milijonov pravoslavnih, 118 milijonov protestantov, 10 milijonov mohamedancev, 9 milijonov judov in 5 milijonov brezvercev.

Urednikova listnica

K. A. Novo mesto: Veseli smo Tvojega pisma. S povesticami je pa tako: Skušamo jih pač priobčiti, kolikor nam prostor dopušča. Čelega lista pač ne moremo z njimi napolniti. Tako pa vsak nekaj dobi: mlajši povesti, starejši idejne in znanstvene članke. Pošljite kako obširnejše poročilo o vaši kongregaciji.

L. S. Rakovnik: Sočustvujemo s Tvojo muco, žalostinke, katero si nanjo napisal, pa ne moremo priobčiti v Zvezdi.

G. A. Maribor: Vsak začetek je težak. Pogum in vztrajnost!

»Naša Zvezda« izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 12 din, za druge 18 din letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Streliška ulica št. 12/II. Uredništvo: Costova 7, Ljubljana. Tiska Jugoslov. tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).